

LA LITÚRGIA SIRÍACA EN LA REVISTA «VIDA CRISTIANA»*

per SEBASTIÀ JANERAS

Aquesta nota només pretén treure de l'oblit una sèrie d'articles sobre la litúrgia siríaca apareguts en la revista *Vida Cristiana* (VC), la revista del I Congrés de Litúrgia de Montserrat, i que no han estat recollits per les bibliografies.¹

En efecte, en el curs de dos anys i, doncs, de dos volums: 9(1921-1922) i 10(1922-1923), aparegueren una desena d'articles dedicats a la litúrgia siríaca, i més concretament a l'any litúrgic en la tradició siríaca, signats pels benedictins francesos Dom Julien Puyade [8], i Dom Théophane Ardans [2], que formaven part de la comunitat que regia el seminari siríac de Sant Efrem i Sant Benet a la Muntanya de les Oliveres, a Jerusalem² Dono, en primer lloc, per ordre cronològic, els títols d'aquests articles:

- 1 *Litúrgia quadragesimal siríaca*: VC 9(1921-1922) 168-174 [PUYADE].
- 2 *Litúrgia quadragesimal siríaca. Setmana santa*: VC 9(1921-1922) 210-212 [PUYADE].
- 3 *Els difunts en la litúrgia siríaca*: VC 9(1921-1922) 393-397. [ARDANS].
- 4 *L'any litúrgic siríac*: VC 10(1922-1923) [PUYADE].

* Aquest text correspon a la comunicació presentada a la secció d'Història del III Congrés Litúrgic de Montserrat (25-29 de juny de 1990).

1. No els assenyala J. M. SAUGET, *Bibliographie des liturgies orientales (1900-1960)*, Roma 1962, i, per qüestió cronològica, no pogueren ser inclosos en la meua *Bibliografia sulle liturgie orientali (1961-1967)*, Roma 1969.
2. Sobre aquesta fundació, cf. V. JANERAS, *Los benedictinos, la Iglesia Oriental y la unidad cristiana*, dins *Re-Unión* 5 (1960) esp. pp. 55-57; A. CHIBAS-LASSALLE, *Le Père Dom Julien Puyade, O. S. B.*, dins *L'Orient Syrien* 2(1957) 71-76. El P. Puyade morí jove, als trenta-dos anys, a l'inici de la Primera Guerra Mundial, el 1914. Bon coneixedor del ritu siríac, havia preparat, juntament amb el seu biògraf Chibas-Lassalle, l'edició i estudi de les melodies litúrgiques siríacques que havia recollit Dom Jeanin i que fou publicat, en dos volums, el 1924. Alguns dels seus estudis foren publicats pòstumament dins la revista *L'Orient Syrien*, om també publicà estudis el P. Théophane Ardans, monjo de Belloc. Tots aquests monjos foren companys i bons amics de P. Bonaventura Ubach de Montserrat, que visqué diversos anys al monestir de Sant Efrem i Sant Benet de Jerusalem. Sobre això, cf. R. DIAZ, *Bon Bonaventura Ubach. L'home, el monjo, el biblista*, Barcelona 1962, esp. pp. 37 iss.

- 5 *El cicle nadalenc en la litúrgia siríaca*: VC 10(1921-1922) 55-59 [PUYADE].
- 6 *Diumenges després de l'Epifania i el santoral novembre-febrer en la litúrgia siríaca*: VC 10(1922-1923) 110-113 [PUYADE].
- 7 *Cicle quadregesimal en la litúrgia siríaca*: VC 10(1922-1923) 155-158 [PUYADE].
- 8 *Pasqua i Pentecostès en la litúrgia siríaca*: VC 10(1922-1923) 199-203 i 245-248 [PUYADE].
- 9 *Els diumenges d'istiu en la litúrgia siríaca*: VC 10(1922-1923) 300-303 [PUYADE].
- 10 *Els difunts en la litúrgia siríaca*: VC 10(1922-1923) 390-398 [ARDANS].

Aquests articles cobreixen, pràcticament, tot l'any litúrgic, com es pot veure en la distribució següent:

- Inici de l'any litúrgic i preparació per a Nadal: 4
- Cicle nadalenc: 5
- Temps després d'Epifania: 6
- Quaresma: 1 i 7
- Setmana Santa: 2
- Pasqua i Pentecostès: 8
- Temps després de Pentecostès: 9
- Litúrgia dels difunts: 3 i 10

Alguns d'aquests articles (1 i 8), són traduccions i adaptacions —amb una redacció més breu— de tres articles apareguts alguns anys abans en la revista *Questions liturgiques et paroissiales*, de Lovaina, signats tots per Dom Julien Puyade:

- a) *La liturgie quadregésimale en Orient*: QLP 3(1912-1913) 129-134 (equival a 1).
- b) *La fête de Pâques chez les syriens*: QLP 3(1912-1913) 197-200 (equival a 8).
- c) *Pentecôte chez les syriens*: QLP 3(1912-1913) 154-160 (equival a 8).

Cal confessar que el text francès original és, dins de la brevetat dels articles, més ric que l'adaptació catalana. Entre altres coses, ofereix més textos litúrgics siríacs traduïts.³ Pel que fa a la resta d'articles de *Vida Cristiana*, no n'he pogut trobar cap d'equivalent en francès. Són, doncs, redactats expressament per a la revista catalana.

Es tracta, com ja he dit, d'articles molt breus —d'acord, d'altra banda, amb el caràcter de la revista—, que, de vegades —com és el cas de la Setmana Santa—, a penes poden donar unes pinzellades sobre uns ri-

3. Malgrat l'amor per la litúrgia siríaca, els temps no eren, potser, prou madurs encara per a no emprar una certa terminologia: «la secte syrienne jacobite, avec son *Credo monophysite*...», que en català quedà: «la secta Oriental Jacobita, amb son *Credo monofisita*...».

tus que, certament, eren ben desconeguts a casa nostra. Breus i tot, aquestes pàgines figuren entre les poques que sobre litúrgia oriental s'han escrit en català.

Hom es pot preguntar com és que *Vida Cristiana* va publicar aquests articles sobre la litúrgia siríaca i per què, precisament, en aquells anys. Potser la resposta rau en el fet que era precisament per aquest temps que el P. Bonaventura Ubach adoptava el ritu siríac. En efecte, ell va celebrar la primera missa en aquest ritu, a Alep, el 21 de setembre de 1922.⁴ És l'explicació més versemblant que hi trobo. El seu *Dietari d'un viatge per les regions de l'Iraq*, inèdit,⁵ no en diu res.

Aquesta dedicació a l'Església i a la litúrgia siríaca, la portà després el P. Ubach en el seu retorn a Montserrat, l'any 1951, on creà un petit nucli d'estudiosos d'aquests temes i on continuà celebrant, amb una periodicitat regular, l'eucaristia en el ritu siríac. Amb aquesta finalitat, va publicar una traducció de la missa siríaca.⁶ Així, a trenta anys de distància, Montserrat reprenia aquells treballs sobre la litúrgia siríaca que havia iniciat la revista *Vida Cristiana*.⁷

4. Cf. DIAZ, *Dom Bonaventura Ubach*, p. 93; S. JANERAS, «Les activitats del pare Ubach a l'Orient Cristià», dins *Catalunya Cristiana*, 17-23 de febrer de 1985, p. 22.

5. El P. Ubach n'havia publicat només algun fragment al *Bulletí del Centre Excursionista de Catalunya*, el 1935. Altres passatges són reproduïts en la biografia esmentada del P. Ubach per R. Díaz.

6. *Missa siríaca*, Montserrat 1952. La traducció tingué diverses edicions.

7. Alguns membres del cercle del P. Ubach publicaren després alguns estudis sobre la litúrgia siríaca, i un d'ells es dedicà de ple a les litúrgies orientals. Aquestes breus pàgines, redactades l'any 1990, volien ser un record agraït al P. Ubach en el trentè aniversari de la seva mort.